

Seat No. : _____

NH2-104

December-2015

M.A., Sem.-III

505 : Gujarati

(EA : ગુજરાતી સાહિત્યની પરંપરાઓ - જૈન સાહિત્ય)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. જૈન સાહિત્યનું પ્રયોજન જણાવી, મધ્યકાળના જૈન કવિઓનો વિગતે પરિચય કરાવો. **14**
અથવા
મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યમાં જૈનોનું પ્રદાન વિશે નોંધ તૈયાર કરો.
2. જૈન સાહિત્યથી જૈનેતર સાહિત્ય કઈ રીતે જૂદું પડે છે ? સમજાવો. **14**
અથવા
'રાસ' અને 'પ્રબંધ' સ્વરૂપની પ્રમુખ લાક્ષણિકતાઓ ચર્ચો.
3. જયવંત સૂરિની કવિ પ્રતિભાનાં સઘળાં પાસાંની નિદર્શનો સાથે છણાવટ કરો. **14**
અથવા
'શૃંગાર મંજરી' કૃતિનો આસ્વાદલક્ષી પરિચય કરાવો.
4. રાસના ઘટક તત્ત્વોને આધારે 'આરામ શોભા રાસ'ની સમીક્ષા કરો. **14**
અથવા
મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યની સ્થૂલિભદ્ર કોશા વિષયક કૃતિઓનો ખ્યાલ આપો.
5. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : **14**
  - (1) રાસ સ્વરૂપની કોઈ બે કૃતિના નામ જણાવો.
  - (2) આરામ શોભા રાસ કેટલા ઢાળની રચના છે ?
  - (3) જેમાં વસંતોત્સવ વર્ણવાયો હોય છે તેવું કાવ્ય કયા નામથી ઓળખાય છે ?
  - (4) ગુજરાતી પ્રત્યેક પાસે પરિવર્તન પામતી પ્રકૃતિનું વર્ણન આલેખતું ઋતુકાવ્યનું નામ જણાવો.
  - (5) આરામ શોભાનું મૂળ નામ જણાવો.

- (6) સઝાય સ્વરૂપની કોઈ બે કૃતિઓના નામ જણાવો.
  - (7) બાલાવબોધ શબ્દનો પર્યાય આપો.
  - (8) સ્થૂલિભદ્ર-કોશા વિષયક રચનાઓમાં શેનો મહિમા રજૂ કરતું કથાનક હોય છે ?
  - (9) જયવંત સૂરિની કોઈપણ બે રચનાઓના નામ આપો.
  - (10) જૈન સાહિત્યના કોઈપણ ત્રણ સ્વરૂપોના નામ જણાવો.
  - (11) 'શૃંગાર મંજરી'માં આવતા અન્ય સ્ત્રીપાત્રનું નામ જણાવો.
  - (12) શૃંગાર મંજરીના પતિનું નામ જણાવો.
  - (13) જૈન-જૈનેતર કવિઓએ રચેલી લગ્નવિધિ વિષયક ગેય રચનાઓનું નામ જણાવો.
  - (14) સ્થૂલિભદ્ર ફાગુના રચયિતાનું નામ આપો.
-

Seat No. : _____

NH2-104

December-2015

M.A., Sem.-III

505 : Gujarati

(EB : ગુજરાતી સાહિત્યની પરંપરાઓ - લોકસાહિત્ય)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

1. લોકવિદ્યાવિજ્ઞાનની વિભાવના વિશે વિસ્તૃત નોંધ તૈયાર કરો. 14
અથવા
લોકવાક્યમયની સંજ્ઞા સમજાવી, તેના સ્વરૂપની ચર્ચા કરો.
2. લોકસાહિત્યની લાક્ષણિકતાઓ વિશે વિગતે ચર્ચા કરો. 14
અથવા
લોકસાહિત્ય અને અભિજાત સાહિત્ય વચ્ચેના તફાવતની સદૃષ્ટાંત ચર્ચા કરો.
3. લોકગીતની વિભાવના સમજાવી, તેના પ્રકારોની વિગતે સમજ આપો. 14
અથવા
નોંધ લખો : (બંને)
(1) લોકગીતનું વર્ગીકરણ
(2) લોકગીતમાં કલાની અભિવ્યક્તિ
4. લોકસાહિત્યના સંશોધકની સજ્જતા અંગે ચર્ચા કરો. 14
અથવા
લોકસાહિત્યના સંપાદકની સમસ્યા વિશે વિસ્તૃત નોંધ તૈયાર કરો.
5. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો : 14
(1) ઈ.સ 1846માં FolkLore સંજ્ઞા સૌપ્રથમ પ્રયોજનાર વિદ્વાનનું નામ આપો.
(a) કનુભાઈ જાની (b) ફાર્બસ અલેક્ઝેન્ડર
(c) વિલિયમ જ્હોન ટોમસ (d) કાકાસાહેબ કાલેલકર
(2) ફાર્બસ અલેક્ઝેન્ડર કઈ સાલમાં લંડનથી અંગ્રેજીમાં 'રાસમાળા'ના બે ભાગ બહાર પાડે છે ?
(a) 1856 (b) 1846
(c) 1855 (d) 1850

- (3) 'રમૂજી ગરબાઓની ચોપડી' કૃતિના લેખકનું નામ આપો.
 (a) રણજિતરામ (b) દાદાભાઈ
 (c) શોરાબજી હોમરરાજી ચીકન (d) રૂસ્તમ ઈરાની
- (4) 'લોકવિદ્યા' ગુજરાતી સંજ્ઞા અંગ્રેજીમાં કયા પર્યાય શબ્દથી ઓળખાય છે ?
- (5) નીચેનામાંથી વાડુ.મયવિદ્યાના બે પ્રકારો કયા છે તે જણાવો.
 (a) લોકગીત-લોકકથા (b) લોક-સ્થાપત્ય
 (c) લોકકસબ-લોકકલા (d) લોકગીત-લોકનૃત્ય
- (6) ઈ.સ. 1870માં નર્મદે લોકસાહિત્ય ક્ષેત્રે સંપાદન કરેલી કૃતિનું નામ જણાવો.
 (a) રાસમાળા (b) રજવાડાનીકથા
 (c) નાગરીગીતાવલી (d) નાગર સ્ત્રીઓમાં-ગવાતાં ગીત
- (7) ઈ.સ.1885માં સૌપ્રથમ 'લોકકથા' શબ્દ પ્રયોગ કરનારનું નામ આપો.
 (a) રણજિતરામ (b) રૂસ્તમ ખુરશેદઈરાની
 (c) કાકાસાહેબ કાલેલકર (d) શોરાબજી ચીકન
- (8) સૌપ્રથમ 'લોકગીત' સંજ્ઞા પ્રયોજનારનું નામ જણાવો.
- (9) 'રઢિયાળી રાત' કૃતિના સંપાદકનું નામ આપો.
- (10) લોકસાહિત્ય શબ્દમાં 'સાહિત્ય' શબ્દ વિશે વિરોધ કરનાર વિદ્વાનનું નામ જણાવો.
 (a) ઝવેરચંદ મેઘાણી (b) કનુભાઈ જાની
 (c) ખોડીદાસ પરમાર (d) હસુભાઈ યાજ્ઞિક
- (11) 'લોકસાહિત્ય એ બોલાતી જનવાણીનો નિચોડ છે.' – આ વ્યાખ્યા લોકસાહિત્ય માટે કયા વિદ્વાને આપી છે ?
 (a) ઝવેરચંદ મેઘાણી (b) હસુભાઈ યાજ્ઞિક
 (c) જયમલ પરમાર (d) નરોત્તમ પલાણ
- (12) 'લોકગીત : તત્ત્વ અને તંત્ર' કૃતિના સંપાદકનું નામ જણાવો.
- (13) કાકાસાહેબ કાલેલકરે સૌપ્રથમ કઈ સાલમાં 'લોકસાહિત્ય' શબ્દનો પ્રયોગ કર્યો ?
 (a) 1920 (b) 1905
 (c) 1922 (d) 1885
- (14) 'ગુજરાતીનાં લોકગીતો' કૃતિના સંપાદકનું નામ આપો.
 (a) ખોડીદાસ પરમાર (b) બળવંત જાની
 (c) હસુ યાજ્ઞિક (d) ભગવાનદાસ પટેલ